

[COTE] Numéro diktyon : 65921

Vaticano, Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana (BAV), Pal. gr., 189

Type de cote :

Actuelle

Equipe Référente :

[ParaTexBib](#)

Auteurs :

- Rédigé par : Mele Andrea
- Vérifié par : Dirkse Saskia

Identifiants

Répertoire	Numéro	Url	Remarque
Aland minuscules	150	Lien	
Vatican numérisation	Pal. gr. 189	Lien	
Heidelberg numér.	Pal. gr. 189	Lien	

Copistes, possesseurs & autres

Nom	Siècle	Dates	Remarque	Nature	Folios	Commentaire	IRHT - Personnes
Giannozzo Manetti	14-15	1396-1458	Florentin ; secrétaire de Nicolas V, pour qui il effectue des traductions (1451-1455) ; à Naples de 1455 à sa mort en 1458 ; ses manuscrits sont achetés auprès de ses héritiers par U. Fugger vers 1550	possesseur	f. Xlv	Nome del possessore e indiculus in latino contenete l'indice del manoscritto.	104987
Ulrich Fugger	16	1528-1584	En 1584, il lègue ses manuscrits à Frédéric IV, électeur palatin, qui entrent ainsi à la Bibliothèque Palatine d'Heidelberg	possesseur	f. IIIr		104579

Nom	Siècle	Dates	Remarque	Nature	Folios	Commentaire	IRHT - Personnes
Gregorius papa XV	16-17	1554-1623		possesseur	f. l r	Ricevuto da Massimiliano di Baviera nel 1623 come bottino della Guerra dei Trent'Anni.	84854
Heidelberg, Bibliotheca Palatina			Saisie en 1622. Les manuscrits grecs furent (presque) tous envoyés à Rome, où, en 1623, ils constituèrent le fonds "Pal. gr." de la Bibliothèque Vaticane.	possesseur			105291

Bibliographie

Répertoire	Titre	Type	Commentaires	Tome	Pages
0817	H. Stevenson, <i>Bibliothecae Apostolicae Vaticanae... Codices Palatini graeci</i> , Città del Vaticano, 1885 (Version en ligne)	Catalogues			96
	P. Canart, « Un manuscrit provincial de datation problématique (Vat. gr. 2561) et deux épigrammes sur l'évangéliste Matthieu », <i>Nέα Πώμη</i> , 7, 2010, p. 317-336 ; 5 pl.				325, n. 26
	F. D'Aiuto (éd), G. Morello (éd), A. Piazzoni (éd), <i>I Vangeli dei Popoli. La Parola e l'immagine del Cristo nelle culture e nella storia</i> , s.l., Edizioni Rinascimento nello Spirito Santo, 2000		N° 57 (notizia tratta da D'Aiuto)		257-259
	F. Scrivener, <i>A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament</i> , London, George Bell & Sons, 1894				214
	A. Weyl Carr, « Diminutive Byzantine Manuscripts », <i>Codices manuscripti</i> , IV, 1980, p. 130-161				
0052	C. Gregory, <i>Textkritik des Neuen Testaments</i> , Leipzig, 1900-1909				159

Contenu

Numéro	Folios	Siècle	Date	Support Principal	Remarque	Copistes, Possesseurs & Autres	Révision
1.G	I-II	14 ?		Parchemin	- Digitalizzazione della Biblioteca Vaticana completa (presenti due fogli di guardia moderni e non numerati, uno all'inizio e uno alla fine; presente la rilegatura); - Digitalizzazione di VMR non completa (mancano i ff. di guardia e la rilegatura); - 1.G: Fogli di guardia antichi; su IIv presente una notazione (vedi oltre)		

Témoins (1)

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
Ilv	Annotationes	Annotatio maior					14 ?		- cf. D'Aiuto et al., 2000, p. 259 - in lingua volgare	Textus Ενθυμου οτι την λαμπραν απανω οτι αρχησουσομε (?) τον καλον λογον. να ειπης ουτως. οσαν τρεχουσιν οι Χριστιανοι ολοι (?) να ακουσουν (?) τον καλον λογον της λαμπρας κυριακης. ουτως να τρεχουσιν και εις το κρασιν τον ωδη (?) και θα ειπης τρεις φορας κα θα επαρη δεχομενος (?) τρεις φορας της λαμπρας (?) αιωνας (?) και τοτε θα βαστα ο οικοκυρις. αμην. λειτουργια.		

Numéro	Folios	Siècle	Date	Support Principal	Remarque	Copistes, Possesseurs & Autres	Révision
2.A	III-XII, 001-331	11 ex.-12 in.		Parchemin	- f. Xlr: bianco (assente nella digitalizzazione di VMR; digitalizzato in Biblioteca Vaticana); - Nella foliazione è stato ommesso il f. 211: la successione originale riporta f. 210-212. Successivamente è stata aggiunta la numerazione "211-212" al foglio 212. - f. 329 r-v tagliato. - Cf. D'Aiuto et al., 2000, p. 257-259.		

Témoins (35)

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
000III-IVv	Capitula librorum biblicorum	In Matth.: capitula					11 ex.-12 in.			Desinit ξη' περι της αιτησεως του κυριακου σωματος.		
000V-X	Eusebius Caesariensis	Canones Euangeliorum	<ul style="list-style-type: none"> ● CPG 3465.2 ● PTB G11301 				11 ex.-12 in.		- f. Xv, Xlr uacua			
000Xlv	Annotationes	Annotatio maior					11 ex.-12 in.		Pinax con indice in latino	Annotationes uel textus latini		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
000XII	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) pleine page PTB # G15247.Mt PTB info Matthew seated, holding pen, thinking; chair, footstool, desk, lectern; building; ornamented frame		
000XIIv	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) scène (Vis. position) pleine page		
001	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) partie de page		
001-88	Testamentum nouum	Euangelium sec. Matthaeum					11 ex.-12 in.			Titulus initialis Titulus finalis		
088v--89	Prologi Librorum Biblicorum	In Euang.: argumenta miscellanea					11 ex.-12 in.		Prologo composito in 4 parti, cf. infra. Combinazione di vari testi.			
088v	Prologi Librorum Biblicorum	In Matth.: argumentum von Soden p. 311 [108]					11 ex.-12 in.		Parte 1 del prologo miscellaneo	Incipit ΙΣΤΕΟΝ, ΟΤΙ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Desinit και εστιν ανθρωπομορφον τουτο το ευαγγελιον.		
088v-89	Prologi Librorum Biblicorum	In Euang.: excerptum ex Irenaeo de quattuor euangeliis "(ιστέον ὅτι) τέσσαρα... ἐμφανίζει"					11 ex.-12 in.		Parte 2 del prologo miscellaneo	Incipit τεσσαρα δε εστι τα ευαγγελια Desinit την επιφοιτη (επιφοιτησιν) του αγιου πνευματος εμφανιζει.		
089	Prologi Librorum Biblicorum	In Matth.: notitia brevis de euangelista e Cosma excerpta	● BHG 1228a (Pars II)				11 ex.-12 in.		Parte 3 del prologo miscellaneo	Incipit και ουτος ου της παλαιας· αλλα της νεας διαθηκης κηρυξ Desinit και νυν πληρωσαντι και πληρουντι. αμην.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
089	Subscriptiones librorum biblicorum	In Matth.: von Soden p. 297-299 [40]-[58]					11 ex.-12 in.		Parte 4 del prologo miscellaneo	Textus <T>ο (το) κατα Ματθαιον αγιον ευαγγελιον· εξεδοθη υπ' αυτου τουτο, μετα χρονους οκτω της του Χριστου αναληψεως. στιχοι· ,βχ´, φωνη τη εβραιδι. Stichometria et alia numerica cfr. textum supra		
089v-90	Prologi Librorum Biblicorum	In Marc.: argumentum commune					11 ex.-12 in.			Titulus initialis υποθεσις του κατα Μαρκον ευαγγελιου. Incipit Κατα Μαρκον το ευαγγελιον επιγεγραπται· επειδη αυτος Μαρκος ο μαθητης Πετρου και συνεκδημος Παυλου συνεγραψατο το ευαγγελιον τουτο Desinit ηγερθη εν τριτη ημερα· και τουτο ταις γυναιξιν ο καταβας αγγελος απηγγειλεν· ινα και αυται απαγγελιωσι τοις μαθηταις· και οτι εφανη πρωτον τη Μαρια τη Μαγδαληνη· και ανεληφθη εις το ουρανον· και εκαθισεν εκ δεξιων του θεου.		
090-91	Capitula librorum biblicorum	In Marc.: capitula					11 ex.-12 in.			Desinit Περι της αιτησεως του σωματου του κυριου. μη´		
091	Versus et epigrammata	Incipit "Πετρου μνηθεις" (von Soden 10), in Marcum euangelistam	<ul style="list-style-type: none"> ● BHG 1038t ● DBBE Type 2056 				11 ex.-12 in.			Titulus initialis Επιγραμμα εις τον αγιον Μαρκον. Incipit Πετρου μνηθεις τοις απορρητοις λογοις. Desinit ο δευτερευων Μαρκος εν θεογραφοις.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
091v	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) pleine page PTB # G15247.Mc PTB info Mark seated, inking his pen, holding open codex; stool, footstool, desk, lectern; inkwell with pen-box, lunellum, parchment leaf, bottle, keys on key-ring, lamp; buildings; ornamented frame		
092	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) scène (Vis. position) partie de page		
092-148	Testamentum nouum	Euangelium sec. Marcum					11 ex.-12 in.			Titulus initialis Titulus finalis Stichometria et alia numerica στιχοι αχ´		
148-148v	Prologi Librorum Biblicorum	In Marc.: argumentum von Soden p. 311 [108]					11 ex.-12 in.			Textus Ιστεον οτι το κατα Μαρκον ευαγγελιον· υπηγορευθη υπο Πετρου εν Ρωμη· εποιησατο δε την αρχην απο του προφητικου λογου του εξ υψους επιοντος του Ησαιου· την πτερωτικην εικονα του ευαγγελιου.		
148v	Subscriptiones librorum biblicorum	In Marc.: von Soden, p. 297-299 [40-58]					11 ex.-12 in.			Textus Το κατα Μαρκον ευαγγελιον εξεδοθη μετα χρονους ι´ της Χριστου αναληψεως.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
148v-149	Prologi Librorum Biblicorum	In Luc.: argumentum commune					11 ex.-12 in.			Titulus initialis υποθεσις εις το κατα Λουκαν ευαγγελιον· Incipit Κατα Λουκαν ευαγγελιον επιγεγραπται· επειδη Λουκας ο μαθητης Πετρου· ο και χειροτονηθεις συνεκδημος Παυλου και μαρτυρηθεις παρ'αυτου· Desinit και οτι το σωμα τεθεν εν τω μνημειω ηγερθη τριημερον· και μετα ταυτα ανεληφθη βλεποντων των μαθητων.		
150v-151	Capitula librorum biblicorum	In Luc.: capitula					11 ex.-12 in.			Desinit περι Κλεοπα· πγ´		
151v	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) pleine page PTB # G15247.Lc PTB_info Luke seated, writing; stool, footstool, desk with lock, lectern; inkwell; buildings; ornamented frame		
152	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) partie de page		
152-243	Testamentum nouum	Euangelium sec. Lucam					11 ex.-12 in.			Titulus initialis Stichometria et alia numerica		
243-243marg. dextr.	Subscriptiones librorum biblicorum	In Luc.: von Soden p. 297-299 [40] - [58]					11 ex.-12 in.		- Il testo si estende nella margine. - La parte marginale è difficile da leggere.	Textus τελος το (sic) κατα Λουκα (sic) ευα (ευαγγελιον uel ευαγγελιου) εχει στιχους βω' υπηγορευθη δε μετα χ[ρονους (χρονους) ιε'] της Χριστου αναληψεως		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
243	Subscriptiones librorum biblicorum	In loh.: von Soden p. 297-299 [40] - [58]					11 ex.-12 in.		- La sticometria iniziale è stata tolta. - Il numero λβ' sembra essere stato scritto dalla stessa mano sopra un altro numero, precedentemente eraso.	Textus στ[ιχοι ,...]ω' (στιχοι ,βω'). εξεδοθη δε τουτο μετα χρονους λβ' της Χριστου αναληψεως.		
243	Prologi Librorum Biblicorum	In loh.: argumentum von Soden p. 311 [108]					11 ex.-12 in.			Textus Ιστεον οτι το κατα Ιωαννην ευαγγελιον· εν τοις χρονοις Τραιανου υπηγορευθη υπο Ιωαννου εν Πατρω τη νησω· διηγεται δε την επι του πατρος ηγεμονικην και πρακτικην και ενδοξον του Χριστου γενεαν.		
243v-244	Prologi Librorum Biblicorum	In loh.: argumentum commune					11 ex.-12 in.		Hypothesis ad Iohannem Inc. typus a); des. typus a) (cfr. ePTB)	Titulus initialis υποθεσις εις του κατα Ιωαννην ευαγγελιου Incipit Κατα Ιωαννην το ευαγγελιον επιγεγραπται· επειδη Ιωαννης ο αδελφος Desinit Το δε ετερον εν ω και πεπουθεν.		
244-244v	Capitula librorum biblicorum	In loh.: capitula					11 ex.-12 in.			Desinit ιη' Περι της αιτησεως του κυριακου σωματος.		
245	Versus et epigrammata	Incipit "βροντης τον υιον τις βροτων" (von Soden 12)	● DBBE Type 1883				11 ex.-12 in.			Titulus initialis επιγραμμα εις τον αγιον Ιωαννην τον ευαγγελιστην και θεολογον· Incipit βροντης τον υιον τις βροτων μη θαυμασει Desinit και παθη τον σαρκιω.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
245v	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) portrait (Vis. position) pleine page PTB # G15247.lo PTB_info John seated, writing; chair, footstool, desk, lectern; inkwell with pen-box, lamp; buildings; ornamented frame		
246	Imagines	Imago picta					11 ex.-12 in.			(Vis. contenu) scène (Vis. position) partie de page		
246-314v	Testamentum nouum	Euangelium sec. Iohannem					11 ex.-12 in.		f. 314v: testo disposto a forma di croce.	Titulus initialis Titulus finalis		
315-331	Liturgica	Tabulae liturgicae					11 ex.-12 in.		- f. 329 r-v tagliato; - f. 315r - 323v: Synaxarium minus (qui detto εκλογαδιον); - f. 323v - 331r: Menologium minus (qui detto συναξαριον), lacunoso e turbato per la caduta di fogli; - f. 331r-v: elenco di Vangeli per diverse occasioni. -Il codice sembra mutilo alla fine. (Cf. D'Aiuto et al., 2000, p. 258-259)			